

Naročnina listu: C
40 din., četrt leta2 P. n. Knjižnica Zgodovinskega društva.
Koroška cesta 10.

Maribor.

Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

RAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštšina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.Nezaprete reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

10. števil.

Maribor, dne 23. januarja 1924.

Letnik XVI.

Gospodarsko prodiranje Italije na Balkan.

Zmaga italijanske zunanje politike v vprašanju Reke ni samo vprašanje političnega prestiža in velik uspeh fašistovske vlade ali narobe poraz beograjske, temveč tudi velika korist italijanskega gospodarstva po sebnosti z ozirom na trgovino in industrijo, ki bo skozi vrata Reke in Trsta poplavila vsa SHS tržišča. Na kako gospodarsko korist za naše kraje je pa težko upati, ker je s teritorialno izgubo Reke zvezana tudi tranzitna trgovina Madžarske in Avstrije, od katere bodo zopet Italijani imeli glavno korist.

Ko se je govorilo o rapalski pogodbi, je Mussolini dejal, da nobena pogodba ni večna, sedaj, ko je sklenjen sporazum z Beogradom, pa hočejo Italijani iz nje izvleči kar največ koristi in da bi pogodba kolikor mogoče dolgo ostala, se tudi na vse pretege laskajo Srbom, srbski politiki in srbski hegemoniji. List «Azione», ki je glavno glasilo fašistov za Istro, se na pr. takole laska Srbom in na drugi strani slavi svoje gospodarske uspehe in koristi:

«Srbski narod je pokazal, da njegov vodilni politični razred s svojim zbranim in energičnim zgodovinskim instinktom, izoblikovanim v trdih, večstoletnih bojih, daleč presega politične zmožnosti češke inteligence, vzgojene od avstrijske birokracije. Srbi so mesto pakta s Francijo in Češko sklenili zvezo z Mussolinijevo Italijo, ki njihovu vodilnemu razredu daje možnost, prilagoditi srbstvu bastardsko mešanico jugoslovanskih plemen, kar se tiče Italije, pa je podrla barijero, ki je stala na poti njenemu političnemu in gospodarskemu vplivu na Podonavju in Balkanu.»

Trgovski in gospodarski listi Italije tudi soglasno naglašajo, da predstavlja država SHS ugodni teren za gospodarsko in trgovsko prodiranje Italije na Balkan. Turinska «Gazetta del popolo» n. pr. piše: Če pogledamo predvojno zemljepisno karto, takoj opazimo, da je Avstro-Ogrska organizirala železniški in pristaniški promet na ta način, da odtrga balkansko zaledje od jadranske obale in sicer od direktne zveze z Italijo in od Reke navzdol. Vse velike železniške arterije so spajale jugoslovansko ozemlje in Balkan v vertikalni smeri olajšujoč na ta način največje prodiranje Nemčije, Dunaja, Budimpešte in Trsta proti Orientu. Dalmatinska obala je pa pri tem ostala odtrgana od svojega naravnega zaledja. Tako se je uredilo in godilo, da je centralna Evropa dominirala trgovsko na jugoslovanskih tržiščih, druga tržišča pa zapostavljala. Če bi bila prometna sredstva horizontalna, bi bila tudi Italija lažje prodirala.

Po vojni se je pa trgovina z Jugoslavijo dobro razvila in trgovinski promet kaže vedno večje napredke. Trgovina Italije pred vojno s Srbijo je bila sekundarne narave, sedaj je pa skočila na prvo mesto. Leta 1920 je obdržavala Italija dobrih 33 odstotkov od cele jugoslovanske trgovine, potem je malo padla, sedaj je pa na prvem mestu Avstrija in takoj za njo pride Italija. Italija pri vsem tem obdržava dominanten položaj, četudi še niso urejeni železniški in pristaniški odnosi, ki bodo še le v izdatni meri zvišali njen promet z orientalnimi Balkanom. Izvoz Jugoslavije v Italijo je večinoma živina, les, premog in mineralije, italijanski izvoz v Jugoslavijo je pa največ industrijskega značaja in tekstilnih stvari. Italija se hoče pobrigati, da zavzame v tej državi prvo mesto za ekonomsko ekspanzijo in da jo prepusti nemški industriji. Sedanji sporazum mora odpreti pot italijanskemu kapitalu, ter najširši ekspanziji Italije na celim Balkanu.

Na ta način nas smatrajo Italijani za neko vrsto kolonije in za državo, ki je vredna gospodarske eksploatacije, ki vodi seveda tudi do politične podrejenosti. Beogradu je vse to po volji in če se mu malo polaska, ne vidi sploh nobenih izkoriščevalnih namenov. Ko fašisti hvalijo Srbe ter češki inteligenci podtikajo avstrijski duh in vzgojo, Jugoslovane, ki niso Srbi, pa označujejo z «bastardsko mešanico», je Beograd silno vzradoščen nad samim seboj ter niti ne opazi, kako se cela država od tujcev izkorišča.

Politični položaj.

Protesti radi pogodbe z Italijo. Sporazum je vzbudil v hrvatskih in slovenskih krogih silno ogorčenje in parlamentarci prejemajo neprestano proteste. Dr. Korošec je obiskal Pašiča ter zahteval, da se vsaj meja popravi po možnosti na korist Hrvatov in Slovincem in da se slovenski in hrvatski življenj na Reki, v Istri, v Trstu in na Goriškem zaščiti. Izrekel je tudi svoje zahteve, da so se v rapalski in sanmargheritski pogodbi spremenili le oni členi, ki govorijo o svobodni reški državi, a vse koncesije, ki so na enostransko korist

Italije, so ostale neizpremenjene. Dr. Korošec je opozoril ministrskega predsednika tudi na razna gospodarska vprašanja, ki so ostala še nerešena. Zahteval je, naj se podpis sporazuma odloži na tako dolgo, da se vsa ta vprašanja prej uredi, ker imamo z Italijo že dovolj slabih izkušenj. Pašič je izjavil, da se na vsebini sporazuma ne da menjati nič bistvenega več in da se more vse drugo doseči edinole s prijateljskim razgovorom. — Bivši hrvatski ban dr. Laginja je bil pa v avdiciji ter je kralja opozoril na konsternacijo, ki jo je izzval novi sporazum z Italijo, v katerem mi samo damo, Italijani pa sprejemajo. Hrvatsko in Slovenijo zgubita z Reko svoboden izhod na morje, kajti najem dela reške luke, nad katero je Italija absoluten gospodar, je le iluzorne vrednosti in bo samo povod novih nesporazumov z Italijo. Pritožil se je tudi, kako se je prezirljivo postopalo s posvetovalno komisijo za uređitev reškega vprašanja. Nihče ni obvestil komisije o tako usodepolnih pogajanjih z Italijo.

Eksistenčni minimum 20.000 K. Poslanci Jugoslovanskega kluba se že pri vsakem obravnavanju dvajstajst in rednega proračuna zahtevali zvišanje eksistenčnega minuma na primerno višino, ki odgovarja sedanji vrednosti denarja. Zahtevali so, da morajo biti dohodki do 80.000 kron prosti osebne dohodnine. Demokratski finančni minister in sedanji radikalni finančni minister sta se trdovratno vsakemu povišanju upirala. — Lansko leto je bil po mnogem trudu eksistenčni minimum zvišan na 10.000 kron. Pri letošnji proračunski debati v finančnem odboru so poslanci Jugoslovanskega kluba zopet zahtevali zvišek eksistenčnega minuma in na zadnji, predbožični seji finančnega odbora je finančni minister Stojadinović že na to pristal, da se za Slovenijo in Dalmacijo eksistenčni minimum zviša na 20.000 kron. Demokrat dr. Sečurov je pa proti temu protestiral, češ, da minister noče dati iste ugodnosti tudi za Vojvodino. Zato je že sprejeti predlog padel takrat v vodo. Na seji finančnega odbora v petek je poslanec Pušenjak v imenu Jugoslovanskega kluba zopet zahteval zvišanje eksistenčnega minuma, finančni minister se je udal v toliko, da je koncediral, da bodi za Slovenijo in Dalmacijo eksistenčni minimum 20.000 kron, za druge pokrajine, kjer se tudi pobira davek na osebno dohodnino, ta predlog ne velja. Osebnih dohodnin prosti svota 20.000 kron je seveda majhna pridobitev in olajšava z ozirom na sedanje razmere in bodo še hudi boji za pravično mero dohodnine. Jugoslovanski klub je zahteval tudi spremembo lestvice, finančni minister je pa predloge in zahteve odbil.

Zopet nemške reparacije. Beograd in cela Srbija se je že tako navadila na nemške reparacije, da menda sploh ne bo mogla živeti brez njih. Saj pri reparacijah se je dalo tako lepo zaslužiti tisočim od uradnikov, članov komisij, ministrom in tako dalje vse do njihovih slug in kuharic; ko je Nemčija z dobavo reparacijskega blaga prenehala, so ti ljudje nenadoma spoznali, kako težko je brez posttranskega zaslužka in nota za noto je romala v Berlin ter Pariz. Posebna delegacija se je pogajala z nemško vlado, dosegla pa je samo ta rezultat, da bo Nemčija dobavila blago, za katerega je že dovolila kredit, dočim bo z dobavo ostali reparacij čakala tako dolgo, da si gospodarske opomore. Naša vlada z nemškim odgovorom ni bila zadovoljna ter namerava poslati v Nemčijo energično noto z zahtevo, da izpolni obveze, katere je v reparacijski pogodbi obljubila. Velike koristi naša država od nemških reparacij nima. Živina, katero smo dobili iz Nemčije, je po Puceljevi in njegovih naslednikov metodi večinoma odšla po isti poti nazaj, seveda zaklana, kolikor je na potu iz Nemčije do nas ni crknilo. Poljedelski stroji, avtomobili za vojaštvo, motorji itd. so večinoma propadli ali pa se propadajo po raznih skladiščih, s porabnimi stvarmi pa različni trgovci spekulirajo. Edina korist je, da so nam Nemci v Srbiji postavili mostove ter nam dobavili železniške lokomotive, da promet vsaj nekoliko odgovarja sedanjim zahtevam. Drugače pa imamo od reparacij samo škodo, ker baš one so vzrok velikanski korupciji, ki razjeda našo državo.

Po svetu.

Težak položaj Francije. Francija je bila do pred vojne finančni drugih evropskih držav in Francozu je bil ideal, denar varčevati, ga dobro naložiti, da iznese varne rente. Med vojno se je pa morala tudi Francija zadolžiti in sedaj po versailskem miru se pogreza tudi ona v gospodarske krize. Posebna kriza, politična in gospodarska se je začela za njo z letošnjim letom. Politika sedanje francoske vlade je mesto uspehov dosegla razsul antante in sedaj stojimo pred dogovorjeno protifrancosko akcijo med Anglijo, Italijo in gotovimi nemškimi veleindustrijskimi krogi. Efekt te akcije je naglo padanje francoskega franka. Sedanja francoska vlada pa ima tudi v deželi sami vedno več nasprotnikov in ko je zbornici sedaj predložila celo vrsto predlogov za po-

pravo valute in pri tem tudi veliko zvišanje davkov, je komaj ušla nezaupnici. Sam predsednik republike Millerand je nasprotnik politike vladnega predsednika Poincaréja in nasprotnikom sta se pridružila tudi Briand in bivši finančni minister Louchet, ki je svoj čas vodil pogajanja z Nemčijo, katera bi bila privedla do zelo ugodnega rezultata, da jih, kakor trdijo vladni nasprotniki, ni preprečil Poincaré. Nemčija je vsled tega postala zopet neodjenljiva in niti slišati noče o tem, da bi se s Francijo glede Poruhrja, oziroma nabav v premogovih in drugih fabrikatih dogovorila, preden ne izpregovori svoje besede mednarodna konferenca izvedenec, ki v okviru reparacijske komisije pravkar preiskuje plačilno možnost Nemčije. Poincaré, ki ve, da bosta tu Anglija in Amerika šli skupaj in delali na to, da se po ugotovljeni plačilni nezmoglosti Nemčije vsa njena odplačila tako v gotovini kakor v naturalijah odgode, dokler se ne sanira nemška valuta in nemške finance sploh — bi rad preje z Nemčijo sklenil predspozorazum, da sklepe te konference prevenira, toda Nemčija na to zdaj noče iti, dasi je prej bila na to pripravljena. Moč opozicije proti francoski vladi zelo narašča, nove volitve v francosko zbornico bodo meseca maja in že sedaj je pisal vodja angleške delavske stranke Macdonald voditelju francoskih socialistov Renaudelu, da se bodo zopet vzpostavili dobri odnosi med Anglijo in Francijo po volitvah, njegov tovariš Shaw je pa naglašal, da so dobri odnosi s Francijo potrebni, mogoči pa le tedaj, če krene francoska politika na druga pota. Na Francijo pa pritiska tudi Amerika. Dunajski listi poročajo, da pošilja banka Morgan Harwood Co. Inc., s katero je v zvezi nemški velekapitalist Stinnes, naravnost iz New-Jorka in potem mnogih svojih podružnic zaupna navodila Nemcem, ki se glasijo: Prišel je čas za vse Nemce, da popravijo izgube, ki so jih pretrpeli ob padcu marke, in da poleg tega tudi nekoliko v dejanjih pripomorejo k poboljšanju žalostnih nemških razmer. Francoski frank se nahaja na isti poti kot marka, vse okolščine označujejo to dejstvo za absolutno gotovost. Zdaj notira približno 5 in pol centa. Prodajte frank na termin, to je prodajte frank za poznejšo terminsko oddajo in pollačite vrednost franka. Mogli boste frank zopet pokupiti za en cent in tako zdaj za 5 in pol centa prodane franke oddati. Naša firma izvršuje prodajo proti 25 odstotnemu kritju po priloženi tabeli, ki jo pozorno preiščite. Znižana vrednost franka bo zelo povečala stroške poruhrske zasedbe, podkopala finančni položaj Francije in jo prisilila radi gospodarske oslavitve zapustiti poruhrsko ozemlje. S prodajo franka znižate njegovo vrednost in pospešite, konec boja za Poruhrje. Herojsko prebivalstvo ruhrskega ozemlja hrepeni po tej pomoči; vi ji morate pomagati in istočasno še sebe obogatiti. Imate pogum za ta življensko važni smoter? Telefonirajte, ali pridite v našo pisarno, da dobite popolno pojasnilo. Zdaj je došla izredna prilika. — Podobni pozivi so krožili med ameriškim denarnim svetom že pred Božičem. Glavni vzrok tega nastopa je slabo francosko plačevanje dolgov. — Francija je na račun svojega dolga Ameriki odplačala doslej le neznatni del ter dolguje še po lastnem priznanju — 3.990.657.605 dolarjev, kar znaša preračunano v našo valuto nad 340 milijard dinarjev. Anglija pa tudi zamerja Franciji, ker ne plačuje svojih dolgov, drugim pa posojuje velike svote za oboroževanje ter pri svoji politiki ne zasleduje gospodarskih, ampak vojnopolitičnih ciljev.

Belgija in Anglija. Belgijski zunanji minister Jasper je v zbornici izrekel željo, da bi prišlo čim prej do iskrenega sporazume med Belgijo in Anglijo. Ta sporazum naj bi se nato raztegnil tudi na Francijo. V francoskih krogih pozdravljajo to akcijo z veseljem in poudarjajo, da je Belgija že po svoji geografski legi kakor poklicana, da posreduje med Anglijo in Francijo.

Angleži in češka diplomacija. Angleški listi so sprva ostro grajali pogodbo, katero so sklenili Čehi s Francijo. Po konferenci Male antante se je pa podal dr. Beneš v London in sedaj so se angleški listi glede francosko-češke pogodbe pomirili ter konstatirajo, da so obisk dr. Beneša v Londonu in njegovi razgovori z lordom Curzonom, Macdonaldom in drugimi političnimi osebnostmi odstranili nesporazumljenja, ki se jih je pričakovalo od Beneševih srednjeevropske politike. Ni dvoma, da dr. Beneš noče privedi svoje države pod francosko hegemonijo ali bodriti francoske politike v Poruhrju. Češka diplomacija izrečno zanika, da bi bila češkoslovaška kakorkoli vezana v primeru bodoče vojne med Francijo in Nemčijo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Spominjajte se Dijaške večerje!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dnevne novice.

Za cenjene naročnike! V 9. številki «Straže» so dobili vsi oni naročniki, katerim poteče s 1. ali 15. februarjem naročnina za list, modri križ in položnice. Vsem, ki še za leto 1924 niso nič naročnine plačali, se ustavi list s 1. februarjem. Naročnina za «Stražo» stane celo leto 80 dinarjev, pol leta 40 dinarjev, četrt leta 20 dinarjev, za en mesec 7 dinarjev. Upravništvo.

Novi dokazi koncentracije naprednih sil. «Jutro» dan na dan povdarja ter oznanja potrebo združitve vseh naprednih sil. Pri vsem tem koncentracijskem evangeliju pa nobeden list ne napada teh razkoncentriranih sil tako surovo ter ljuto, kakor ravno «Jutro». V uvodniku od torka poroča «Jutro» s tako, po mladinsko garnirano naslado, da se je vršil te dni v Celju zbor delegatov SKS iz mariborske oblasti. Pri tej priliki je prišlo po poročilu «Jutra» do ostrih spopadov med vodstvom SKS in štajerskimi odposlanci. Preostanek samostojnih je skrajno nezadovoljen s koritarsko politiko gosp. Pucelja in na celjskem zboru je branil Pašičevega mesarja g. Pucelja samo še njegov koritarski sluga Drofenik. Na drugi strani pa poroča «Tabor» od torka z velikim veseljem, kako je celjsko sodišče prisodilo enemu glavnih naprednjakov g. Ureku iz Globokega in cel mesec zapora. Dan na dan se obkladajo ti razkoncentrirani naprednjaki v političnih noticah z lopovi itd. Pri pogledu na to napredno, medsebojno psovanje poštena slovenska javnost samo čaka: ali še bo s časom tudi naprednjak Urek dosegel glede arestantovskega na prednjaštva naprednega očeta dr. Žerjava, ki še danes spada v ječo na prisojenih mu 6 mesecev. Ne bo treba čakati dolgo in voditelji naprednih frakcij bodo žigosani z zapornimi kaznimi, ker dva glavna sta že.

Važno za župnijske urade. Po novem zakonu o taksah in pristojbinah se morajo po tar. post. 330 krstni, poročni in mrtvaški listi kolekovati s kolekom za 10 D, samski in oklicni listi pa vsled interpretacije delegacije ministrstva financ po tar. post. 3 in 4 s kolekom za 20 dinarjev, češ, to so potrdila, ki jih izdajajo oblasti privatnim osebam o njih osebnih lastnostih in razmerah. Neki župnijski urad je pa vprašal delegacijo ministrstva financ, bi se li ne dali tudi samski in oklicni listi subsumirati pod tar. post. 330 in kolekovati samo z 10 dinarji. Župnijski urad je izvajal: samski list je pravzaprav le izpisek iz protokola rojenih. Matični uradi morajo vsako poroko zaznamovati tudi v rojstni knjigi, če pri dotični osebi, ki zahteva samski list, ni v rojstni knjigi zaznambe, da bi bila sklenila zakon, se ji izda potrdilo, da je samskega stanu. Oklicni, oziroma izklicni list je pa samo potrdilo o izvršenem predpisnem oklicu. Delegacija ministrstva financ je nato odgovorila z rešitvijo z dne 5. januarja 1924 št. B II. 17 ex 1924: Če se samski list omejuje zgolj na podatke iz matičnih knjig, ga je kolekovati z 10 din. po tar. post. 330. Samske liste še z drugimi dodatki ali z vsebino, kakor jo je imela tiskovina «testimonium status liberie» pa je vsekakor kolekovati po tar. postavki 3 in 4 z 20 D. Oklicni oz. izklicni list pa se nikakor ne more subsumirati pod tar. post. 330, ker vsebuje potrdilo o dogodku, ki se tiče privatne osebe in se mora kolekovati po tar. post. 3 in 4 s kolekom za 20 D. Za samski list samo z vsebino: «Potrjuje se: Oseba A. B., rojena ta in ta dan tam in tam, je dosedaj še samskega stanu, kolikor to izpričujejo tuuradne matične knjige» zadostuje vsled citirane naredbe delegacije ministrstva financ kolek za 10 din.

Pri občinskih volitvah v Mozirju-trg je dobila naša stranka izmed 98 glasov 18, izmed 9 odbornikov enega. Naša dva prejšnja odbornika (vseh je bilo prej 16) občinskega odbora nista pomagala razbiti, temveč sta sprte demokrate pomirjevala, pa si niso dali ničesar dopovedati. Častnega starosta Sokola so nekako čisto odvrgli, ali pa jih je sam zapustil. Zdaj, ko so ga Sokoli pošteno oskubili, ga pa napadajo in mu prisojajo kot odlikovanje dno od nočne posodice. Napredni Sokoli že vedo, kaj najboljša «pašca» poleg sokolskih odlikovanj. Kaj imajo med seboj, pa nas prav nič ne skrbi. Če bodo pa nas zahrbtno napadali, bomo mi kar prišli z njihovimi imeni na dan. Ostudnosti ne bomo mirno prenašali. Kadar bo Matija oskubljen, kam bodo napredni značaji le potem šli?

Kje je Pašič najbolj občutljiv? Muslimanska «Pravda» piše: Tekom dolgih let si je Pašič kožo potrpežljivosti tako ustrojil, da je večkrat videti, kakor da je ta politični starosta naravnost neobčutljiv glede vseh raznih napadov ter navalov, ki se vršijo nanj dnevno. Pašič vtakne navidezno v žep vsa očitanja, edini: ne dotakni se me! so zanj razni tajni — dispozicijski fondi. Pašiča bi lahko kedo dregnil v oko in tega bi mu ne zameril tako hudo, kakor pa, če se kedo v finančnem odboru spomni tajnih dispozicijskih fondov, s katerimi gospodari gospod Pašič. Resno občutljiva Pašičeva plat so dispozicijski fondi.

Radikali se boje za Bosno. Beograjske kroge zelo skrbi koncentracija hrvatskega kapitala v Sarajevu. — Finančni mogočnejši v Beogradu so dosedaj smatrali Bosno v gospodarskem oziru za svojo domeno, ker ima jo investirano mnogo svojega kapitala v bosanskih podjetjih. Sedaj pa se je v Sarajevu fuzijonirala hrvatska centralna banka z muslimansko centralno banko. Beograd se je te koncentracije kapitala ustrašil, ker so hrvatski industriji mnogo agilnejši od srbskih ter se lahko zgodi, da vsa važnejša podjetja Bosne lahko pridejo v hrvatske roke. Zato so začeli srbski kapitalisti veliko propagando za združitev radikalno srbskega kapitala, da se z novimi močmi vržejo na eksploatacijo bosanskih zakladov ter onemogočijo Hrvatom nadaljno prodiranje v bosansko industrijo.

Paskijević obsojen. Po silno dolgem, z birokratizmom prepojenim procesom je zagrebska sodnija nazadnje izrekla obsodbo nad zavrtnim mladim morilecem Paskijevićem. V ponedeljek, dne 21. t. m. je bila obsodba razglašena. Paskijević je obsojen na 10 let — na najvišjo kazen, katero določuje zakon za mladinske zločince. Vrh tega bo moral plačati še vse stroške in odškodnino rodbinam nesrečnih žrtev, kar znaša skupaj 164 tisoč dinarjev. Ker pa je hotel Paskijević okriviti še Thierryja, da je morilec, sodišče pa smatra Thierryja za nedolžnega se bo vršila proti Paskijeviću še posebna razprava, ki mu lahko prinese še par let ječe. Paskijević je razsodbo čisto mirno sprejel, rekel je: «dobil sem, kar sem pričakoval», vložitev ničevne pritožbe pa je prepustil svojemu branitelju. Proces je izgubil za Zagrebčane zanimivost, ter je pri razglasitvi obsodbe bilo navzočih malo število radovednežev. Tudi časopisi prinašajo čisto kratka poročila o obsodbi, dasi so polnili v začetku razprave kar cele strani lista o Paskijeviću.

Strahovita smrt v peči. V beograjskem gledališču so je dogodila v prostoru pri kotlih strašna nesreča, katere žrtev je postal 30 letni kurjač Nikola Mačkič. On je bil preje osem let kurjač na ladji, službo pa je moral radi padavice, ki ga je precej pogosto napadala, opustiti. Ker se mu je bolezen zboljšala, je vstopil pri beograjskem gledališču za kurjača. V petek jutro ga je bolezen zopet napadla, toda šef kurilnice mu ni dovolil, da se odpočije od napada, ampak je moral še nadalje kuriti. Ko je odprl velika vrata na peči, se je vsled slabosti zgrudil ter omahnil skozi vrata v žareče žrelo, velikanske peči. Na njegov strahovit krik so prihiteli uslužbenci na pomoč, toda bilo je že prepozno. Mačkič se je v peči živ spekel. Po daljšem trudu so potegnili iz peči pečen kup mesa, v katerem pa je bilo še življenje. Mačkič se je mučil še dve uri, predno je izdahnul.

Zopet bomo izgubili 20 milijonov. Še pred vojno je dobila neka francoska družba velike koncesije za zgradbo železniških prog v tedanji Srbiji. Društvo je začelo delovati in izvršilo že več predpriprav, za katere je potrošilo okrog 100.000 frk. Vsled vojne je društvo moralo prenehati z delom, po dokončani vojni se pa Srbija ni držala pogodbe in društvo ter država sta prišla navzkriž. Pogodba se je prekinila in društvo je zahtevalo za odškodnino 2.800.000 frankov. Država tega ni hotela plačati, ampak je poslala v Pariz posebno komisijo, ki je preiskala knjige družbe ter potrdila njene zahteve za odškodnino kot upravičene. Država vključuje temu zahtevane odškodnine ni hotela plačati, ampak je namestila odposlati še eno komisijo, da celo stvar ponovno preišče. Zadeva se je vlekla toliko časa, da družba sedaj zahteva za odškodnino 4.500.000 frankov, kar znaša v našem denarju okroglih 20 milijonov dinarjev.

Požar stare škofijske palače v Splitu. V noči od 13. na 14. t. m. je nastal požar v stari škofijski palači v Splitu, v kateri so imele sedež skoro vse katoliške ustanove Splita, namreč Hrvatska Knjižara, Leonova Tiskara, uredništvo in odpravnishvu lista «Jadrana», Kat. Narodni Savez in mnoga druga društva. Ognenj je celo stavbo uničil tako, da je vse, kar je bilo v prvem in drugem nadstropju uničeno. Od knjigarne v pritličju so se obvarovale samo one knjige, devocijonalije in papirnica ki so bile v prvem lokalni na ulici, a kar je bilo v drugem lokalni v notranjosti, je vse zgorelo. Zlagarnica tiskarne v I. nadstropju je popolnoma uničena, a od strojarne v pritličju je mnogo poškodovano. Celotni pogled na starodavno poslopje v dolgosti od kakih 50 m je žalosten. Škodo cenijo na več milijonov dinarjev. — Sreča v nesreči je bila, da je bila noč tiha, sicer bi bil pogorel ves del starega mesta, ki je v zidani v Dioklecianovi palači, temu največjemu spomeniku iz rimske dobe v naši državi. Požar je nastal v skladišču jedilnih stvari enega gostilničarja ter se je hitro razširil čez celo poslopje tako, da je bila v veliki nevarnosti celo stolna cerkev splitska, nekdanji mauzolej cesarja Dioklecijana. Ljudskih žrtev ni bilo, ali nekatere obitelji, ki so stanovale v pogoreli stari palači, so si rešile samo golo življenje, med drugimi tajnik g. škofa Bonefačiča, njegova mati in sestre, ki so morali skakati skozi okno na streho bližnje kapelice sv. Roka. Ker se poslopje na tem mestu ne sme več sezidati, so ostale vse katoliške ustanove brez strehe in pri obnem pomanjkanju stano vanj in drugih lokalov v Splitu, nimajo sploh zavetišča. Radi tega se je v Splitu sestal odbor, na čelu s škofom Bonefačičem in msgr. Buličem, direktorjem mu zeja, da zbira po celi državi in po celem katoliškem svetu prispevke za pogorelece, posebno za obnovo katoliških institucij. Priporočamo tudi našim čitateljem, da se spominjajo pogorelecev. Milodare se naj pošlje na odbor za obnovo pogorelih katoliških institucij v Splitu, (Biskupska palača).

Kolekovanje po novem zakonu o taksah. Trgovski gremij razglša vsled nejasnosti med trgovstvom radi kolekovanja raznih poslovnih spisov po novem zakonu, da izda Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v kratkem v poljudni in pregledni obliki spisano brošuro o vseh važnih taksah, tikajočih se pridobitnih slojev, katero si bo vsakdo lahko nabavil. Brošura se bo dala v odobritev finančni delegaciji v Ljubljani, da bode pri vsaki posamezni postavki izključen vsak dvom glede pravilnosti. Na mnoga dosedanja vprašanja trgovcev zaradi taksiranja računov, plačilnih potrdil itd. se pa že tem potom obvešča interese, da se kolekujejo računi in note bodisi **saldirani ali nesaldirani**, izdani trgovcem ali privatnikom, prej ko slej do 100 dinarjev fakturnega zneska za 10 para, nad 100 dinarjev pa z 20 para. Računi pa, izdani državnim in avtonomnim oblastem ter podjetjem, ki so v upravi teh oblasti, so podvrženi razen tega ako se saldirajo, polodstotni taksi od fakturnega zneska; ako se izda posebno potrdilo o

plačilu, se mora isto s to takso kolekovati. Za vsako vplačilo potom bank znaša taksa 50 para, potom čekovnega urada pa 10 para. Nadalje je pripomniti, da so podvržena polodstotni taksi tudi potrdila o prejemkih namešencev. Ta taksa je predpisana tudi za slučaj, ako se sprejema plača na podstavi podpisanega ali nepodpisanega seznama, ali se vknjižijo na račun dotičnega nameščenca. Knjižice za odjemalce (Kundenbüchl) so podvržene kolekovanju 1 din. za vsako leto. Ker so finančni organi zahtevali v nekaterih trgovinah, ki prodajajo opojne pijače v zaprtih steklenicah, da si morajo nabaviti za prodajo teh pijač na novo predpisane gotilniške računske listke, opremljene s kolekom 20 para, se opozarja, da temu taksiranju trgovci niso podvrženi temveč samo gostilne, kavarne in vsi drugi lokali, kjer se izdajajo jedi in točijo pijače, prodaja teh pijač v zaprtih steklenicah v trgovinah pa na tem ni tangirana.

Pristojbinski namestek. Rok za vložitev prijav v svrhu odmere pristojbinskega namestka (ekvivalenta) je ministrstvo financ podaljšalo do 15. februarja t. l. Pri tej priložnosti opozarjamo, da je od letos naprej po novem taksnem zakonu tej taksi samo nepremičnina zavezana. Društvom, občinam, in drugim juridičnim osebam, ki nimajo ne hiše, ne zemljišča, ni treba več ekvivalenta plačevati in seveda tudi ne vložiti napovedi.

Za bližajoči se postni čas bodo mnogim cerkvam gotovo dobrodošle Postne pesmi od Janka Grudnika. — Postreči bo mogoče le onim, ki se kmalu oglase, ker zaloga že ni več velika in jih drugo leto bržčas ne bo več dobili. Pesmi so lahke, a lepe in melodijozne ter jih pevci radi pojo. Vsaj tako zatrjujejo mnogi gospodje organisti, ki so si jih nabavili že lanskó leto. Gospod St. Premrl se izraža o njih v Cerkv. Glasb. (št. 1, 2, 23.) da je njihov slog preprost in jasen, a z zdravo, krepko in občutno vsebino, stavek vzoren, izraz kar moč cerkve dostojen. Najtopleje jih priporoča. Pesmi prodaja gospod Jos. Bauman, Maribor, Cafova ulica 9 po lanskih cenah (po pošti po 8 din.) Najbolje je, naročiti jih obenem z nakaznico, ker je pošiljanje s poštanim povzetjem neprimerno dražji.

Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb. Kakor doznavamo, je bila potrjena od finančnega ministrstva fuzija treh zagrebskih zavodov, Banke za trgovino, obrt in industrijo, Centralne banke, katere podružnica se nahaja v Mariboru in Hrvatske eskomptne i menjačne banke. Fuzija se je izvedla na način, da Banka za trgovino, obrt in industrijo poviša delniško glavnico od 25 milijonov dinarjev na 80 milijonov in s tem prevzame delnice obeh drugih zavodov. Nato se zviša skupna delniška glavnica na 125 milijonov dinarjev, ter je plasiranje novih delnic že zagotovljeno. Eksekutiva sestoji sedaj takole: Predsednik g. Milivoj Crnadak, generalni ravnatelj Prve hrvatske štedionice; podpredsednik: g. dr. Janko Šverljuga, generalni ravnatelj Hrvatske eskomptne banke, Zagreb in g. S. D. Aleksander, predsednik Udruženja hrvatskih industrijalaca, razven teh — gospodje: dr. Rudolf Blis, odvetnik v Zagrebu, Paul Engl, generalni svetnik Anglo-Austrian banke, Heinrich Einhorn, bankir v Amsterdamu, Ernst Grünwald, predsednik Udruženja trgovaca v Zagrebu, Dragotin Heumer, bančni ravnatelj, Leo Kronfeld, generalni ravnatelj, dr. Feliks Schick, ravnatelj in Ivo Schwarz namestnik generalnega ravnatelja. Vodstvo novega zavoda je bilo poverjeno članu direkcije in eksekutive g. dr. Rudolfu Blisu.

Iz Maribora.

DR. PAVEL TURNER.

K njegovemu 83. rojstnemu dnevu.

(Konec).

Leta 1875 je postal domači vzgojitelj pri Gyulay-Edelsheimu, takratnem vojnem poveljniku na Ogrskem, najprej začasno, potem je ostal v tej rodbini celih 10 let in je postal Edelsheimu, vojaku od pete do glave, iskren prijatelj, tembolj, ker mu je v neki nevarni bolezni dr. T. s požrtvovalno postrežbo in uporabo mrzlih kopeli rešil življenje. Odslej je ostal vedno v krogih najvišje avstro-ogrsk aristokracije in stopil v ožje stike z zelo uglednimi osebami. Kot vzgojitelj pri Edelsheimu se je v Budapešti seznanil z mnogimi slovaskimi rodoljubi, na Dunaju pa s Čehi. O počitnicah je dr. Turner silno veliko potoval, deloma s svojimi gojenci, deloma sam. Tako je l. 1881 prepotoval z gojencem Edelsheimom in sinom takratnega avstrijskega zunanjega ministra Julija Andrassyja celi šandinavski polotok in Angleško, Islandijo in Skotsko.

Svoje gojence je povsod opozarjal na vse, kar bi jim utegnili koristiti v življenju, zlasti je mladim aristokratom dal vedeti, da le znanje in poštenost dajeta človeku pravo plemstvo. Študentovsko nekulturno in brezumno krokanje se mu je gabilo, živel je sam vedno trezno in zmerno, poleg tega je gojil tudi telesni šport, bil je izvrsten plavač in drsač na ledu. To zmerno življenje — varoval se je vedno pijančevanja, nikotina in žensk, ga je ohranilo čilega na duhu in telesu do visoke starosti. Vsled prehlajenja na prenapolnjenem vaku med vojsko je dobil pljučnico in kot posledica tega se je razvila naduha, ki ga je oslabil bolj kakor visoko število let. Ko je bil vzgojitelj pri Gyulay-Edelsheimu, je prišlo drsanje šele v navado in je moral učiti drsanja ne le mlade gojence, temveč tudi starejše aristokrate, zlasti dame.

Za časa srbsko-turške vojne 1876, ki je bila za Srbe nesrečna, se je dr. Turner seznanil z glasovito Rusinjo Novikovo. Bilo je v Marijinih varih, ko sta se z Edelsheimom sprehajala po perivoju. Tu ga Edels-

heim upozori na odlično damo, ki je šla mimo, češ, to vam je nevarna ženska, ruska politična agentinja! Dr. Turner: Mene bi pa zanimalo, seznaniti se s to »nevarno rusko damo!« To se lahko zgodi, odvrne Edelsheim. Novikova je prirejala tu in tam domače koncerte ter vabila le najožje znance. Ko je čez nekaj časa bil povabljen tudi Edelsheim, je vzel dr. T. s seboj. Po koncertu ji ga predstavi, on jo je rusko nagovoril in s tem vzbudil zanimanje. Sedaj sta ostala znanca in na njeno prigovarjanje je začel dr. T. dopisovati v ruske liste, kar pa takrat ni bilo brez nevarnosti. Članke je kajpada moral pošiljati ne na uredništvo, marveč na privatne osebe. Vkljub temu je nekoč članek zašel mesto v Rusijo v uredništvo rusofobnega »Pester Lloyd«. A židje okoli tega lista so bili s T. znani, ker v hiši Edelsheimovi so se shajali politiki in diplomati, poročevalci so kar oblegali dr. T. radi informacij. Židje pri »P. L.« so bili torej toliko lojalni, da niso članka izrabili, marveč so ga opozorili na nevarnost.

Novikova je bila iz glasovite slavjanofilske rodbine Kirjejev, omožena je bila z generalom Novikom, njen svak, možev brat je bil ruski poslanik na Dunaju. Bila je visoko izobražena in duhovita dama, pisala je zlasti mnogo v angleškem jeziku o Rusih ter delala za angleško-rusko zблиžanje. Še predlanskim je dr. T. dobil od nje pismo iz Londona, kjer živi 80 letna starica. Po njej se je dr. T. seznanil tudi z angleškim zgodovinarjem Freemanom in njegovim zetom, ki je imel vilo v Dubrovniku in je pisal v angleške liste v prilog avstro-ogrskih Slovanov, kar je avstrijsko in ogrsko vlado strašno jezilo. Naposled so ga izgnali iz Avstrije in v njegovi vili izvedli hišno preiskavo. Pri tem so našli tudi dr. T. pisma in prišel bi bil najbrž v neljubo afero, ko bi ne bil v hiši uglednega in vevplivnega Edelsheima. Sprijateljil se je tudi z odličnim Angležem Hardy-jem, ki je že za časa berlinskega kongresa napravil karto, kako bi se naj rešilo jugoslovansko vprašanje.

Jugoslavija ima na tej karti skoraj isti obseg, kakor sedaj naša država, razloček je le v tem, da je na tej karti že Drava v srednjem teku za mejo in da je k nam pritegnjeno tudi Primorje, ki nam ga je ugrabil perfidni Italijan. To zanimivo karto si čitatelji lahko ogledajo v I. dvorani mestnega muzeja mariborskega, kamor jo je poklonil g. dr. Turner.

Ko je dokončal službo vzgojitelja v Edelsheimovi hiši, je prišel v enaki službi v rodovino obmejnega grofa Pallavicinia, kjer je vzgojil dva dečka. Potem se je naselil v Maribor in kupil tu lepo posestvo poglavitno iz tega razloga, da pride zopet nekaj zemlje v Mariboru v slovenske roke. Njegovo mednarodno ime je prikrilo namen, drugače bi bili vsemogočni Nemci itak preprečili nakup. Preden se je stalno naselil v Mariboru je še prepotoval Egipt in Italijo.

V mlajših letih je dr. T. mnogo pisal, največ članke narodno-gospodarske in ljudskovzgojne vsebine. Z modrim nasvetom in tudi z gmotno podporo je pomagal marsikateremu slovenskemu dijaku, dasiravno je doživel tudi marsikatero nevhvalečnost. Kakor je sam visoko izobražen in finega ponašanja, je vedno obsojal prostaštvo, s katerim se žalibog mnogokrat mladi ljudje hočejo celo ponašati in se v gotovih literarnih strujah predstavljajo kot ideal. Treznost, izobrazba, delo, le to nam more dvigniti ugled ter nam ohraniti fizične in duševne sile.

Za svojega bivanja v Mariboru je od leta 1904 do 1921 bil predsednik Zgodovinskega društva. Zaradi visoke starosti in bolehavosti takrat ni več sprejel predsedništva, zato pa mu je društvo izkazalo hvaležnost s tem, da ga je imenovalo častnim članom. Njegovе zasluge je priznala tudi država ter mu je kralj podelil red sv. Save. V dr. T. častimo skrbnega mladiloljuba, iskrenega patrijota in fino izobraženega, mnogo izkušenega moža.

Naj bi se lepemu številu 83 rojstnih dnevov pridružilo jih še več, mlajši zarod pa posnemaj njegovo delo, zmrnost, fino oliko in dobrotvornost!

Somišljeniki! Ponovno opozarjamo vse one somišljenike, ki so bili pri zadnjih volitvah izpuščeni iz volilnih imenikov, da se tekom tega četrtka gotovo javijo v tajništvo SLS, da jim preskrbimo vpis v volilni imenik. Volilno pravico za občinske volitve ima vsak, ki je izpolnil do 1. januarja 1924 21. leto in ki stanuje eno leto v občini, za oblastne in državnozbornske volitve pa oni, ki stanuje pol leta v Mariboru. Opozarjamo zlasti vse mladeniče, ki so postali s 1. januarjem 1924 polnoletni in ki stanujejo od 1. januarja 1922 stalno v Mariboru, da se tudi gotovo javijo. Starši, storite svojo državljansko dolžnost in opomnite svoje sinove! — Tajništvo SLS.

Himen. V pondeljek sta bila poročena v stolni cerkvi g. Lojze Lorber z gospico Tončko Dabringer. — Bilo srečno!

I. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega se vrši v petek, dne 25. januarja 1924 ob 19. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Overovanje zapisnika XIII. redne seje. 2. Poročilo predsedstva. 3. Predlogi in vprašanja. 4. Poročilo odsekov.

O razvoju ljudske šole in o šolstvu sploh bo XII. ljudsko predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru v petek dne 25. t. m. v Lekarniški ulici 6. Predaval bo g. šolski nadzornik Fr. Fink. Predavatelj bo pojasnjeval svoja izvajanja z raznimi nazorili, tako, da bo predavanje vsestranski zanimivo in poučno. Za popoln uspeh predavanja nam že jamči veliko strokovno znanje gospoda predavatelja samega in zato vabimo, da se udeležite predavanja v velikem številu. Vstop je vsakemu prost.

Ljudski oder uprizori v soboto, dne 26. t. m. v gledališki dvorani v Lekarniški ulici Kremčevo dramo »Užitkarji«. Ob tej priliki proslavi Ljudski oder obletnico otvoritve. Natančnejša poročila prinese petkova »Straža«.

V četrtek se vrši v navadnih prostorih točno ob 7. uri zvečer druga seja uprave Ljudskega odra.

Ljudski oder v Mariboru sprejema nove člane in članice vsak delavnik med 19.—20. uro in ob nedeljah med 10. in 11. uro v Lekarniški ulici 6. I. nadstropje. Istotam je dobiti vse potrebne informacije glede gdra. Opozarjamo, da se sprejemajo člani odnosno članice samo še do 2. februarja, ker se ob tem času prične z redno dramatično šolo. Vsi oni, ki imajo veselje do gledališke umetnosti, naj se javijo v prihodnjih dneh.

Seja Prosvetnega kartela v Mariboru je v petek, dne 25. t. m. ob pol 7. uri zvečer v Lekarniški ulici 6. Vse zastopnike društev prosimo točne in gotove udeležbe. Posebnih vabil ne bo. — Predsednik.

Denar izgubil. Nekdo je izgubil včeraj v upravnistvu »Straže« in »Slov. Gospodarja« denar. Lastnik se naj zgleda v upravnistvu.

Kateri mariborski trgovec ali krojač bi sprejel vajuca? Fant bolj revnih staršev bi se rad izučil trgovine ali pa krojaštva. Kdor bi ga sprejel, naj se obrne na naslov: minoritski samostan — Ptuj.

Glasbena Matica. Ljubljanska Glasbena Matica je bila v četrtek tako srečna, da je pri razprodani »Union« dvorani proizvajala svoj prvi letošnji koncert. Par Mariborčanov, ki je izrecno s tem namenom šlo v Ljubljano, da prisostvuje Maticnemu koncertu je le po posebni protekciji moglo priti v dvorano. Taki obiski koncertnih dvoran nam dajo pravo priliko do razno-terih sklepov. Najprej si lahko mislimo, da so koncerti prvovrstni, nadalje pa, da publika to delo pevcev v polni meri uvaža in jih za mnogobrojni trud nagradi s tem, da gre poslušati njihovo umetnost. Naša Glasbena Matica ki jo brez laskanja v petem letu njenega obstoja prištevamo med najimennitnejše pevske zборе v Sloveniji, pa stopi, kakor že poročano, v sredo dne 6. februarja pred mariborsko publiko. Ljubljanska Matica je danes tako srečna, da ima razen zasluženega renomeja, še tole ugodnost zase, da si je tekom 30 letvzgojila petjažejnih poslušalcev, ki že nestrno čakajo na njene prireditve. Mi seveda v petih letih s svojo vzgojo nismo mogli priti tako daleč. Seveda, poslušali bi že poslušali, če bi ne bilo treba iti h Götzu, oziroma če bi dobili vstopnice po polovični ceni. Prireditelji Maticnih koncertov imajo za to tudi upravičen strah, da bodo pevci peli sami sebi. Ko stopajo ti idealni in nesebični kulturni delavci pred nestrno čakajočo množico v dvorano, pač nikomur ne pride na misel, koliko ur in večerov so žrtvovali vse tiste mlade deklice in dame, ki često hodijo po uro daleč v vsakem vremenu k večernim vajam. In to samo, da morejo pokazati našim in tujcem, kako krasne in blagodejne so slovenske skladbe in da glede naše pesmi in nje petja prav nič ne zastajemo za drugim svetom. Vsacega tujca brez skrbi smete pripeljati danes v koncertno dvorano naše Glasbene Maticе: prijetno presenečen in zadovoljen bo šel iz dvorane. Vse drugače bo njegovo mnenje o naši umetnosti. Mimogrede naj bo povedano, ko bi Mariborčani le od daleč slutili, kako potrebna je Matica gmotne podpore, bi ji prihranili reklamo in prišli vsi in tudi tujci pripeljati s seboj.

Občni zbor Prostovoljnega gasilnega društva in rešilnega oddelka v Mariboru se vrši dne 26. januarja ob 20. uri v sejni dvorani v II. nadstropju orožarne. Vsi izvršujoči člani, pristojne oblasti, varnostno moštvo, podporni člani in vsi društveni dobrotniki se vabijo tem potom, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Ako občni zbor ob tem času ne bil sklepčen, se vrši v smislu pravih pol ure pozneje občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu članov. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo preglednikov računov. 5. Volitve novega odbora. 6. Slučajnosti. Za polnoštevilno udeležbo in točnost prosi odbor.

Podoficirji garnizije Maribor priredijo dne 23. februarja 1924 plesni venček v Götzovi dvorani. Vstop proti vabilu.

Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 13. do 19. januarja. Erysipelas ostalo 0, novih 1, ozdravlj. 0, umrl 0, ostane 1. Paratyphus ostalo 0, novih 1, ozdravlj. 0, umrl 0, ostane 1. Škrlatinka ostalo 10, novih 0, ozdravlj. 2, umrl 1, ostane 7. Norice ostalo 2, novih 0, ozdravlj. 0, umrl 0, ostane 2.

Poslano*).

Na ironično opazko »Tabora« z dne 22. t. m. odgovarjamo sledeče:

Naša lista ni bila radikalna, temveč stanovska. Goštilničarji in kavarnarji spadajo med one, ki plačujejo najvišje davke. Tudi novi zakon o taksah in pristojbinah prizadene v prvi vrsti goštilničarje in kavarnarje. Torej je upravičeno, ako branimo svoje interese.

Volilni nasprotniki so žalibog opetovano dokazali, da nimajo pojma o težkočah našega stanu. Umevno je, da nismo imeli zaupanja v demokratsko listo. Nismo se hoteli izročiti demokratom na milost in nemilost.

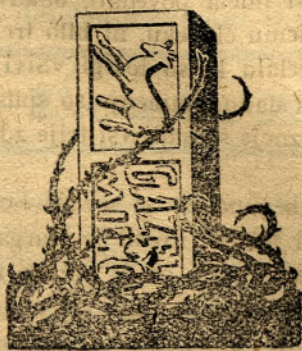
Naša zadruga je izključno gospodarskega pomena in je nasprotna vsakemu strankarstvu. Dolžnost načelstva je, da štiti pravice vsakega člana, brez ozira na to, kateri stranki član pripada. Pri volitvah je bilo navzočih samo 54 članov, 150 je bilo odsotnih. Zalostno, a upajmo, da se tudi točasoma predružači.

* Uredništvo odgovarja le, v kolikor določa zakon.

Ta neznatna udeležba pri volitvah je najboljši dokaz, da zadruga ni uprizorila nikake plačane agitacije, kakor trdi »Tabor«. Takih sredstev se zadruga ne poslužuje. Njeni člani sploh niso podkupljivi.

Zadruga za splošno gostilniško obrt v Mariboru.

Al. Klesič l. r. načelnik.

KAKOR ROŽA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO „GAZELA“

ki po svoji nedosegljivosti kakovosti prekaša vse druge proizvode.

BELL, ČISTI IN VARUJE TRPEZNOST PERILA!

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevod Paulus.

96

»Tukaj sem, prijatelj, he he he!« mu je zaklical s svojim zateglim, dremavim glasom. »Nekoliko zanemaren sicer, pa ves pravi, pristni Percy Blakeney.«

»Preklicanolo!« se je čudil gospod Andrej, ko je spoznal svojega zapovednika. »Pri vseh —!«

Zagledal je Margareto in še o pravem času zaprl usta, da mu ni ušel izraz, ki bi bil neolikan v družbi take dame.

»Da, pri vseh — e-hm! Prijatelj, kaj pa počenjate tu na francoskih tleh? Ali vam nisem točno in razločno zapovedal, da morate čakati name v Londonu? Nepokorščina, kaj? Počakajte, da pridem do moči! Kazen vam ne uide!«

»Nič ne del!« se je smejal Andrej. »Rad jo bo bom pretrpel, samo da ste le zdravi in mi jo morete naložiti! Kaj bi pa rekli, če bi bil pustil gospo Blakeney samo na potovanje? — Ampak, za božjo voljo, kje ste si nabavili tole čudno obleko?«

»Čudna, kajne! Pa dobro je služila! — Toda o tem pozneje!« je pridjal resno. »Proč moramo odtod! Chauvelinu bi utegnili priti na misel, da bi poslal koga pogledat sem —.«

Margareta se je iznova vznemirila.

»Pa kako bomo prišli nazaj?« je hlasičila. »Pota se polna vojakov. Chauvelin je v Calaisu in —.«

»Mi vobče ne gremo v Calais, ampak samo k rtu, ki se imenuje »Sivi nos«. Pol milje je odtod. Tam nas čaka čoln »Zore«.

»Čoln »Zore« —?«

»Da! Tudi to je majhna moja zvijača. Pozabil sem »am povedati, gospa. Poleg lističa, o katerem sem vam pravil da sem ga vtaknil za Armanda skozi špranjo, sem napisal še drugega in Armandu naročil, naj ga pusti ležati v koči tako, da ga bo Chauvelin gotovo našel. Na prvem lističu so bila moja prava naročila za begunce, drugi pa bi naj zanolil Chauvelina. — »Zora« nas čaka ob potočiču, čisto blizu »Sivega rta«, tja pojdemo in čoln nas bo mirno prepeljal na jadrnico. Chauvelin in njegovi ljudje pa bodo med tem slovesno sedeli na obrežnih skalah in gledali potok, »ki teče v morje blizu Calaisa, v ravni smeri proti »Sivi mački« —!«

»Toda jaz — jaz ne morem hoditi!« je tarnala Margareta in zaman skušala stopiti na utrujene noge.

Šele tedaj je opazil Percy, da njegova plemenita soproga nima čevljev, da je v samih nogavicah, ki so bile povrh še čisto raztrgane in blatne.

»Ubožica —! Koliko si trpela zame!« ji je šepnil in nežno gladil raztrgane nogavice. Glasno pa je dejal: »Nesel vas bom, gospa! Slepce bo vodil kruljevca!«

Tudi Andrej se je ponudil, da bo pomagal nositi dragoceno breme, o čemer pa Percy ni hotel nič slišati.

Dvignil jo je v svoje krepke roke, ki so bile vkljub prestanim naporom še vedno dovolj močne za nežno, vitko Margareto.

Nato so se poslovili od «Blanchardove kočee», kjer so v kratkih urah doživeli toliko usodnih dogodkov. Percy je stopil naprej s krepkimi, trdnimi koraki, s svojim sladkim bremenom v naročju, gospod Andrej pa je šel zadaj v primerni razdalji —.

Mnogo sta si imela povedati, onadva spredaj, česar njemu, mlademu človeku, ni bilo treba slišati —.

Jutro se je delalo, ko so dosegli «Sivi nos». Jadrnica jih je čakala, na dano znamenje so spustili čoln v vodo in pol ure pozneje so stali vsi trije zdravi in živi na krovu «Zore».

Armand in begunci so se seveda koj lotili svojega rešitelja. Pa ušel jim je. Pustil je Margareto v naročju presenečenega brata, sam pa je brž ko mogoče poiskal pot v svojo kabino, kjer je imel vse pripravljeno, da je mogel izpremeniti umazanega, zanemarjenega Žida Benjamina v gizdavega Percyja, oblečenega brezhibno in po najnovejšem pariškem kroju.

Krasno jutro je leglo na morje.

Brzo je plula «Zora» proti angleškemu obrežju. Njena jadra so se belila v mladem solncu, sveži jutranji veter jih je polnil, in razpenjal, da so se širila kakor galebove peruti.

Vse na krovu je bilo veselo nad srečno uspelim pohodom, od kapitana pa do zadnjega mornarja. Najbolj seve Armand in begunci.

In Percy in Margareta —?

Naj molčim o tem, kaj sta si povedala in kako sta obhajala srečno združitev po dolgi, bridki ločitvi. Dvoje ljubečih src se je končno in po tolikih nesporazumljenjih zopet našlo —.

Le eno naj povem.

Priznala sta si, da sta si bila oba, eden ko drugi, kriva bridkih ur, ki so ju obiskale, ker v svojem užaljenem ponosu drug drugemu nista zaupala. Nezaupanje, užaljen ponos da je pogubna slana za zakonsko ljubezen in srečo, to spoznanje jima je rodila izkušnja pravkar preživljenih dni.

Obljubila sta si, da si ne bodeta več kalila sreče z nezaupnostjo in z nepotrežno občutljivostjo. In zvesta sta ostala svoji obljubi, kakor bodo pokazali nadaljni dogodki.

Omeniti je še treba, da sta kmalu po teh dogodkih slovesno obhajala svojo poroko gospod Andrej Foulkes in komtesa Suzana Tournay in da je celo Nj. kraljevsko Visočanstvo princ waleški počastil slovesnost s svojo navzočnostjo.

Chauvelina pa tistikrat ni bilo poleg.

Da pa je vkljub neprijetnim izkušnjam, ki jih je doživel, še enkrat poskusil svojo srečo z nagajivo «Dušico» in kako se mu je topot godilo in kake sitnosti mu je še vse delal nadležni, navihani Anglež in kolikokrat ga je še zvodil za nos, — o vsem tem naj vam pripovedujem v drugem delu.

(Konec prve knjige.)

Lep travnik v Dragučovi v izmeri 1¼ orala se proda za 20.000 dinarjev. Dietz, Jarenina. 65

Lep gozd, 1380 kvadratnih klafter, sam bukov les za sekati, v Humskem gozdu se proda. J. Dietz, Jarenina.

Hlapca, pridnega in poštenega, za stalno službo in eno dekle sprejme takoj A. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15 64

Hiša z gospodarskimi poslopjem in vrtni se proda v St. Janžu na Dravskem polju pri cerkvi, primerna za obrtnika. Pojasnila daje gospod organist ravnotam. 54 3—1

Zajčje, lisičje, kunine, vidrine, dihurjeve, veverične in druge kože kupuje po najvišji ceni Karl Gränitz, Maribor, Gosposka ulica 7. 41 2—1

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Na debelo!

Na drobno!

Trboveljski premog

stalno v zalogi. Kupuje se najceneje pri

M. Košak, trgovina s premogom.

Naročila se sprejemajo v pisarni Aleksandrova cesta 35 v hiši «Balkan» ali v stanovanju Trubarjeva ulica 11.

Pozor! Novo!

Dostavlja se tudi premog v stanovanja v vrečah po 50 kilogramov.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Halo!

Halo!

Vedite, da kupite razno manufakturno in razno drugo blago, kakor tudi volnena in svilna mlinska sita najceneje v trgovini

MARTIN SUMER, Konjice. Slovenija. 737 50—1

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlito, glaževino in druge odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

Ne čakaj spomladi!

Naroči takoj:

seme,

sadno drevje, dalije, vrtnice, gladiole, i. t. d. i. t. d.

Velevrtnarsko podjetje

VRT

Džamonja in drugovi,

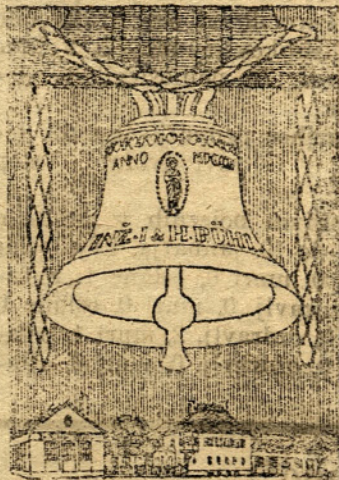
Maribor.

Zahtevaj cenike!

PRVA IN EDINA LIVARNA

ZVONOV V MARIBORU

ki je v popolnem obratu.

INŽ. I. & H. BOHL MARIBOR Motherjeva ulica 15.

Ustanovljeno od Joh. Denzel okoli leta 1800.

Najboljši material.

Najnižje cene!

Dosedaj po vojni nad 100.000 kg izdelovanih.

Mnogo priznanj!

Obiščite novo tovarno v

Melju, Motherjeva ulica št. 15

in prepričate se o kakovosti naših izdelkov!

Zahvala.

Težka je bila borba za življenje in za zdravje najine

DANICE

in hudo nje trpljenje, predno je utihnilo njeno zlato srce.

Zato pa so ji pokazali njeni znanci in prijatelji na njeni zadnji poti toliko ginjačnega sočutja, da je nama težko, zahvaliti se vsem primerno in posebno.

Toliko lepih tolažilnih pisem!

Toliko svežega cvetja obdaja njen sedanji dom in tako krasno so donele poslovične pesmi Glasbene matice!

Srčna iskrena hvala Vam vsem!

Lepa hvala duhovniku za tolažilne besede, vsem tistim, ki so ji izkazali svojo ljubav na pokopališču in posebno vsem solzam, ki so se lesketale ob njenem slovesu!

Dr. Fero Müller,

oče.

Filipina Müller,

mati.

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja povodom prebride izgube, ki nas je zadela, za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu naše miljenke, za darovano krasno cvetje, osobito pa pre. duhovščini, ljubim tovaršicam pokojnice ter čč. pevkam izreka svojo globokočutečo, srčno zahvalo

rodoljub Rozman.

Pobrežje pri Mariboru, 21. januarja 1924.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:

Kvišku srca po 27, 36, 39 in 40 D.

Rajski glasovi po 38, 50 in 52 D.

Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 D.

Ključek nebeški po 20 in 30 D.

Angelj varih po 11 D.

b) Za odrasle:

Bogomila po 15, 22 in 25 D.

Pobožni kristjan po 12 D.

Ceščena Marija po 14, 48, 60 D.

Marija varhinja po 10 in 36 D.

Sv. Alojzij po 15 in 34 D.

Nebesa, naš dom po 42 D.

Skrb za dušo po 15, 22 in 30 D.

Sv. ura (velike črke) po 12, 15 in 30 D.

Mali duhovni zaklad (velike črke) po 12 D.

Marija Kraljica po 42 D.

Venec pobožnih molitev po 40 D.

Venec pobožnih pesmi po 15 D.

Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 D.

Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) po 14 D.

Premišljevanja za celo leto I. in II. del po 32 D.

Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri. 3 D.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src D 5.

Vir življenja 18 D.

Duša popolna 20 D.

Duša spokorna 20 D.

Bog med nami 12 D.

Vечно življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.

Slava Gospodu 18 D.

Nebeška hrana I. in II. del 15 D.

Priprava na smrt 16 D.

Somišljeniki, širite naše liste!

Odgovorni urednik: Vlado Pušenjak.

Izdaja konzorcij «Straže»